

Андрей Янович

МЕГА

Восьмий зошит видавничої серії «Музична скарбниця Волині» містить ноти «Меси» (друкується вперше) Анджея Яновича, а також основні дані його біографії.

Видання розраховане на музикантів-виконавців і науковців. Може бути використане як навчальний матеріал для студентів-музикознавців, істориків, культурологів, філологів.

Ósmy zeszyt serii wydawniczej «Muzyczny Skarbiec Wołynia» zawiera nuty «Mszy» (pierwsza publikacja) Andrzeja Janowicza oraz podstawowe dane jego życiorysu.

Publikacja jest kierowana do muzyków wykonawców oraz naukowców. Może być wykorzystywana jako materiał dydaktyczny dla studentów muzykologów, historyków, kulturologów, filologów.

ГО «Житомирська обласна Спілка поляків України»

Видавнича серія
«Музична скарбниця Волині»
Зошит восьмий

Житомир, 2020

Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie

Seria wydawnicza
«Muzyczny Skarbiec Wołynia»
Zeszyt ósmy

Żytomierz, 2020

Ed.: © 2020 by Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie, Żytomierz, Ukraina. All rights reserved.

Музична культура Великої Волині ще тільки починає розгортати перед дослідниками «непрочитані» ними сторінки. Науковці, які прагнуть написати історію музики цього регіону, відчують необхідність у розв'язанні кількох нагальних завдань: визначити коло персоналій, котрі прислужилися розвитку музичної культури Великої Волині; реконструювати їхні біографії та ввести забуті твори до концертної практики. Серія нотних видань «Музична скарбниця Волині» крок за кроком вирішує ці завдання.

Пропонований шановним читачам восьмий зошит серії присвячений постаті Анджея Яновича (1830–1902). Анджей Янович – особистість непересічна. Тільки перерахування того, чим він займався у житті, і в чому досяг успіху, займає великий абзац. Енциклопедичні європейські видання XIX століття позиціонують його як піаніста, віолончеліста, композитора, диригента, музичного педагога, а також поета, прозаїка, перекладача, публіциста, нумізмата.

Сучасники відзначали важливу роль Анджея Яновича в музичній культурі Житомира. Однак з відкриттям у місті відділення Імператорського Російського Музичного Товариства та появою нових форм музичного життя (як концертного, так і навчально-педагогічного) ім'я Анджея Яновича поступово забувається та зникає зі словників та довідників. Лише в другій половині XX століття воно потрапляє в поле зору відомої вченої Кіри Шамаєвої у зв'язку з її науковими дослідженнями, присвяченими особистості Юліуша Зарембського, старшим другом якого свого часу був Анджей Янович. 19 жовтня 2019 року під час щорічних наукових читань в музеї Бориса Лятошинського в Житомирі К. І. Шамаєва передала в дар музею частину особистого архіву Анджея Яновича – теку його музичних творів (як виданих за життя композитора, так і рукописів).

Для цього річного видання редактори серії серед творів незаслужено забутого композитора обрали латинську мемуару для мішаного хору й органу та розпочали реконструкцію біографії А. Яновича за матеріалами енциклопедичних і довідкових видань, преси XIX століття, мемуарів. У цьому сенсі особливо інформативною є «Житомирська хроніка» А. Б. Бжостовського (1848–1920) – прозаїка, поета, бібліографа, журналіста, антиквара, головного секретаря «Великої загальної ілюстрованої енциклопедії» («Wielka encyclopedia powszechna ilustrowana»).

.....

Анджей (Андрій Григорович) Янович народився 23 листопада 1830 року в Одесі в сім'ї Гжегожа та Терези Яновичів. Навчався в Кам'янець-Подільській гімназії. До 1855 року служив у Податковій палаті Подільської губернії.

А. Б. Бжостовський повідомляє, що за своє життя А. Янович здійснив три закордонні подорожі, під час яких побував у Австрії, Німеччині, Франції, Бельгії, Іспанії, Португалії, Єгипті, Туреччині, Англії та Італії. У цих поїздках особисто познайомився з видатними вченими, письменниками, музикантами. Зокрема з Джоаккіно Россіні, Адріаном Франсуа Серве, Фе-

ренцом Лістом, Йоахимом Лелевелем, Олександром Дюма (батьком), Еженом Скрібом, Жаном-Батистом Карром, Адамом Міцкевичем.

Не уточнюючи деталей, укладачі довідників повідомляють також, що А. Янович деякий час жив у Німеччині, вдосконалюючи гру на фортепіано та вивчаючи теорію музики, а також в Брюсселі, де займався у відомого музиканта, директора Королівської консерваторії Франсуа-Жозефа Феті.

Після повернення оселився на кілька років у Кам'янець-Подільському, де заробляв на життя уроками музики. Згодом керував оркестром у маєтку Владислава Йжицького. Враження від проведених на Подністров'ї років А. Янович пізніше описав у повісті «Жебраки».

Із Кам'янець-Подільського А. Янович переїжджає до Бердичева. Тут у 1856 році видає свої перші повісті: «Шулер» та «Одинак». Наступного року А. Янович перебирається до Махнівки, два роки живе в домі братів Падур.

Після Махнівки Анджей Янович переїздить до Житомира, дає уроки музики, продовжує літературну діяльність. У цьому місті у видавництві Костянтина Будкевича починають виходити друком музичні твори композитора.

Дослідники зазначають, що А. Янович навчався в Київському університеті святого Володимира. Однак називають різні роки початку навчання: А. Б. Бжостовський – 1860, К. Шамаєва – 1861.

У 1867 році Анджей Янович повертається до Житомира (можливо, після закордонних подорожей). Плідно займається педагогічною діяльністю. Серед його учнів відомий піаніст і педагог Вільгельм Літинський. Директор Варшавського музичного інституту Аполінарій Контський під час своїх концертів у Житомирі познайомився з В. Літинським і запросив його вступити до очолюваного ним інституту. Молодого музиканта з Житомира зарахували на п'ятий курс, а через пів року перевели на шостий. Він навчався у професора Рудольфа Стробля (Штробля), який свою педагогічну діяльність починав у Житомирі. З 1882 року В. Літинський починає викладати у Варшавському музичному інституті.

Крім занять літературою та музикою, Анджей Янович захоплювався нумізматику. Колекціонування почав ще в шкільні роки. За життя зібрав цінну колекцію з 2600 польських монет і медалей різних епох, у яку вкладав майже всі свої скромні заощадження. Проте в 1901 році (незадовго до смерті) з невідомих нам причин вимушений був її продати.

У мемуарах А. Б. Бжостовського знаходимо словесний портрет митця: «Скромний і тихий, обдарований і відомий, сумлінний і працьовитий, надмірний ідеаліст, суворий, але справедливий у своїх судженнях». Ці слова сучасника спонукають до ретельних наукових пошуків, адже навіть те, що вдалося віднайти та осмислити під час вивчення подарованих Кірою Шамаєвою матеріалів, відкриває широку перспективу досліджень як життя і творчості самого Анджея Яновича, так і багатьох його сучасників-волинян.

Ірина Копоть, Володимир Остринський

Andrij Samovici

Фотопортрет Анджея Яновича роботи одного з перших фотографів Житомира Євгенія Собкевича (оригінал зберігається у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника: Ryszard Antoni. *Album numizmatyczne polskie*. T. I : G–Ł : *Album numizmatyków polskich oraz krótki przegląd ich prac i zbiorów numizmatycznych*, cz. 2 : *Histiryja numizmatyki polskiej : literatura, wiadomości przydatne i przewodnik po zbiorach numizmatycznych*. [Рукопис.] Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника. Відділ рукописів. Фонд 5 : Збірка рукописів, автографів, грамот і дипломів бібліотеки Національного інституту імені Оссолінських у м. Львові (XV–XX ст.). Справа 1. Рукопис 4474/III. Арк. 37)

Kyrie

Missa. A. Janowicz. Op.5

Larghetto ♩ = 72

Soprano

Alto

Tenore

Basso

Organo

p *piu f*

Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e - lei -

Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e - lei -

Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e - lei -

Ky - - - ri - e e - lei - son, Ky - ri -

p *piu f*

8

son, Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e - lei - son, e - lei -

son, Ky - ri - e - lei - son, Ky - ri - e, Ky - ri - e - lei - i -

8 son, Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e, Ky - ri - e - lei - son, e - lei -

e, Ky - - - ri - e, Ky - ri - e, Ky - ri - e - lei -

8

p *f*

16 *f*

son, Chri-ste e - lei - - - son, e - lei-son, e - lei-son, e - lei-son, e - lei -

son, Chri-ste e - lei-son, e - lei-son, e - lei-son, e - lei - - - son, Chri-ste e -

8 *f*

son, Chri-ste e - lei-son, e - lei-son, e - lei-son, e - lei-son, e - lei-son, e - lei - son, Chri-ste e -

son, Chri-ste e - lei - son, e - lei - son, e - lei -

16 *f*

25 *p* *f*

son. Ky - ri - e - lei-son, e - lei - son, e -

le - i - son. e - lei - son, e -

8 *f* *p*

lei - son. e - lei - son, Ky - ri - e - lei-son, e -

son. e - lei - son, e -

25 *p* *f* *p*

32 *f* *p*

e - lei - son, Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son,

f *p*

e - lei - son, Ky - ri - e - lei - son, Ky - ri - e,

8 *f* *p*

lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, Ky - ri - e,

f *p*

e - lei - son, Ky - ri - e, Ky - ri - e,

32

39 *f* *f*

Ky - ri - e - lei - son, e - lei - son, Chri - ste e - lei - son, e -

f *f*

Ky - ri - e - lei - son, Chri - ste e - lei - son, e - lei - son, e - lei - son, e -

8 *f* *f*

Ky - ri - e - lei - son, Chri - ste e - lei - son, e - lei - son, e - lei - son, e -

f *f*

Ky - ri - e - lei - son, Chri - ste e - lei - son, e -

39

47

lei - son, e - lei - son, e - lei - son, e - lei - son.

lei - son, Chri - ste e - le - i - son.

8 lei - son, e - lei - son, e - lei - son, Chri - ste e - lei - son.

lei - son, e - lei - son.

47

p *pp*

Gloria

Missa. A. Janowicz. Op.5

Allegro ♩ = 132

f

Soprano
Glo - ri - a, glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, glo - ri - a,

f

Alto
Glo - ri - a, glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, glo - ri - a,

f

Tenore
8 Glo - ri - a, glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, glo - ri - a,

f

Basso
Glo - ri - a, glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, glo - ri - a,

f

Organo

mf

6
glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, et in - ter - ra pax, et in

mf

glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus, et in ter - ra pax ho -

mf

8
glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus, et in ter - ra pax ho -

mf

glo - ri - a in ex - cel - sis De - o, et in ter - ra pax, et in

mf

6

12 *f*

ter - ra et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus bo - na vo - lun - ta - tis.

f

mi - ni - bus, et in - ter - ra pax ho - mi - ni - bus bo - na vo - lun - ta - tis.

f

8 mi - ni - bus et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus bo - na vo - lun - ta - tis.

f

ter - ra, et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus bo - na vo - lun - ta - tis.

12

18 *p dolce ed espressivo* *pp*

Lau - da - mus Te, be - ne - di - ci - mus Te, a - do -

p dolce

Lau -

p dolce ed espressivo *pp*

8 Lau - da - mus be - ne -

18

25

ed espressivo **pp** **f**

ra - mus Te, glo-ri-fi - ca - mus Te, gra - ti - as, gra - ti - as a - gi-mus

da - mus Te, be - ne - di - ci-mus Te, gra - ti - as, gra - ti - as a - gi-mus

8 di - ci-mus Te, a - do - ra - mus Te, gra - ti - as, gra - ti - as a - gi-mus

p *dolce ed espressivo* **f**

Lau - da - mus Te, gra - ti - as, gra - ti - as a - gi-mus

25

32

Ti - bi pro-pter ma-gnam glo - ri - am Tu - am,

Ti - bi pro-pter ma-gnam glo - ri - am Tu - am,

8 Ti - bi pro-pter ma-gnam glo - ri - am Tu - am,

Ti - bi pro-pter ma-gnam glo - ri - am Tu - am, Do-mi-ne De-us Rex coe -

32

p

38 *p* Do-mi-ne De-us, Rex coe-

p Do-mi-ne De-us, Rex coe - le-stis, De-us, De-us pa-ter o-mni-po-tens, Do-mi-ne Fi-li

p Do-mi-ne De-us, Rex coe - le - stis, De-us, De-us Pa-ter

le-stis De-us, De-us Pa-ter o-mni-po-tens, Do-mi-ne Fi-li u-ni-ge-ni-te, Je-su Chri-ste

38

rallentando **Moderato** ♩ = 80 *f*

le - stis, De - us Fi - li - us Pa - tris. Mi - se - re - re

rallentando *f*

u - ni - ge - ni - te, Fi - li - us Pa - tris. Mi - se - re - re

rallentando *f*

o - mni - po - tens Fi - li - us Pa - tris. Mi - se - re - re

rallentando *p* *f*

A - gnus De - i, Fi - li - us Pa - tris. Qui tol - lis pec - ca - ta mun - di, mi - se - re - re

44

50

no - bis,

no - bis,

p

no - bis, qui tol - lis pec - ca - ta, pec - ca - ta mun - di, su - sci-pe,

no - bis,

50

p

56

p ————— *f*

qui se - des ad de - xte - ram Pa - tris, mi - se - re - re

f

mi - se - re - re

f

su - sci-pe de - pre - ca - ti - o - nem no - stram, mi - se - re - re

f

mi - se - re - re

56

f

62 *f* **Tempo I**

no - bis. Quo - ni - am Tu so - lus, Tu so - lus

no - bis. Quo - ni - am Tu so - lus, Tu so - lus

no - bis. Quo - ni - am Tu so - lus, Tu so - lus

no - bis. Quo - ni - am Tu so - lus, Tu so - lus

62 *p* *f*

68 *f*

San - ctus, Tu so - lus Do - mi - nus, Tu so - lus al - tis - si - mus, quo - ni - am

San - ctus, Tu so - lus Do - mi - nus, Tu so - lus al - tis - si - mus, quo - ni - am

San - ctus, Tu so - lus Do - mi - nus, Tu so - lus al - tis - si - mus, quo - ni - am

San - ctus, Tu so - lus Do - mi - nus, Tu so - lus al - tis - si - mus, quo - ni - am

68 *f*

74

Tu so-lus, Tu so-lus San-ctus, Je-su Chri-ste cum San-cto Spi-ri-tu in

Tu so-lus, Tu so-lus San-ctus, Je-su Chri-ste cum San-cto Spi-ri-tu in

8 Tu so-lus, Tu so-lus San-ctus, Je-su Chri-ste cum San-cto Spi-ri-tu in

Tu so-lus, Tu so-lus San-ctus, Je-su Chri-ste cum San-cto Spi-ri-tu in

74

79

glo-ri-a De-i Pa-tris. A-men, a-men.

glo-ri-a De-i Pa-tris. A-men, a-men.

8 glo-ri-a De-i Pa-tris. A-men, a-men.

glo-ri-a De-i Pa-tris. A-men, a-men.

79

p

Credo

Missa. A. Janowicz. Op.5

Allegretto ♩ = 96

p

Soprano
Cre - do in u-num, u-num De - um, Pa - trem o-mni-po - ten - tem, Fa - cto-rem coe - li et

p

Alto
Cre - do in u-num De - um, Pa - trem o-mni-po - ten - tem, Fa - cto-rem coe - li et

p

Tenore
Cre - do in u-num De - um, Pa - trem o-mni-po - ten - tem, Fa - cto-rem coe - li et

p

Basso
Cre - do in u-num De - um, Pa - trem o-mni-po - ten - tem, Fa - cto-rem coe - li et

p

Organo

espressivo

6
ter - ra, vi-si - bi - li-um o-mni-um et in - vi-si - bi - li - um; et in u - num Do - mi-num

espressivo

ter - ra, vi-si - bi - li-um o-mni-um et in - vi-si - bi - li - um; et in

espressivo

ter - ra, vi-si - bi - li-um o-mni-um et in - vi-si - bi - li - um; et in u - num Do - mi-num

ter - ra, vi-si - bi - li-um o-mni-um et in - vi-si - bi - li - um;

13 *p* *f*

Je - - - - - sum, Je - sum Chri - stum,

p *f*

u - num Do - mi - num, Je - - - - - sum, Je - sum Chri - stum,

p *f*

8 Je - - - - - sum Chri - stum Do - mi - num, Je - sum Chri - stum,

espressivo *p* *f*

et in u - num Do - mi - num Je - - - - - sum, Je - sum Chri - stum,

13

21 *p*

Je - sum Chri - stum, Fi - li - um De - i u - ni - ge - ni - tum; et ex Pa - tre, ex Pa - tre

p

Je - sum Chri - stum, Fi - li - um De - i u - ni - ge - ni - tum; et ex Pa - tre, ex Pa - tre

p

8 Je - sum Chris - tum, Fi - li - um De - i u - ni - ge - ni - tum; et ex Pa - tre, ex Pa - tre

p

Je - sum Chri - stum, Fi - li - um De - i u - ni - ge - ni - tum; et ex Pa - tre, ex Pa - tre

21 *p*

30 *piu f*

na - tum an - te o - mni - a soe - cu - la: De - um de De - o, Lu - men de

na - tum an - te o - mni - a soe - cu - la: De - um de De - o, Lu - men de

8 *piu f*

na - tum an - te o - mni - a soe - cu - la: De - um de De - o, Lu - men de

piu f

30

piu f

38

Lu - mi - ne, De - um ve - rum de De - o ve - ro, ge - ni - tum non fa - ctum, con - sub - stan - ti - a - lem

Lu - mi - ne, De - um ve - rum de De - o ve - ro, ge - ni - tum non fa - ctum, con - sub - stan - ti - a - lem

8

Lu - mi - ne, De - um ve - rum de De - o ve - ro, ge - ni - tum non fa - ctum, con - sub - stan - ti - a - lem

Lu - mi - ne, De - um ve - rum de De - o ve - ro, ge - ni - tum non fa - ctum, con - sub - stan - ti - a - lem

38

46 *f*

Pa - tri, per quem o-mni-a fa - cta sunt; qui pro-pter nos ho-mi-nes et pro-pter no-stram sa -

f

Pa - tri, per quem o-mni-a fa - cta sunt; qui pro-pter nos ho-mi-nes et pro-pter no-stram sa -

f

8 Pa - tri, per quem o-mni-a fa - cta sunt; qui pro-pter nos ho-mi-nes et pro-pter no-stram sa -

f

Pa - tri, per quem o-mni-a fa - cta sunt; qui pro-pter nos ho-mi-nes et pro-pter no-stram sa -

46

Adagio ♩ = 58

54

lu - tem de - scen-dit de coe - lis. Et in - car - na-tus est de Spi - ri - tu

lu - tem de - scen-dit de coe - lis. Et in - car - na-tus est de Spi - ri - tu

8 lu - tem de - scen-dit de coe - lis. Et in - car - na-tus est de Spi - ri - tu

lu - tem de - scen-dit de coe - lis. Et in - car - na-tus est de Spi - ri - tu

54

62

San-cto ex Ma-ri-a Vir-gi-ne, et Ho-mo fa-ctus est.

San-cto ex Ma-ri-a Vir-gi-ne, et Ho-mo fa-ctus est.

8 San-cto ex Ma-ri-a Vir-gi-ne, et Ho-mo fa-ctus est.

San-cto ex Ma-ri-a Vir-gi-ne, et Ho-mo fa-ctus est. *espressivo* Cru-ci-fi-xus

62

piu f

69

espressivo Cru-ci-

8 *espressivo* Cru-ci-fi-xus e-ti-am pro-no-

e-ti-am pro-no - bis sub pon-

69

m.d.

75 *espressivo*

Cru - ci - fi - xus e - ti - am pro - no - bis, pas - sus et se -

fi - xus e - ti - am pro - no - bis, pro - no - bis, pas - sus et se -

8 bis, pro - no - bis, pas - sus et se -

ti - o, sub pon - ti - o Pi - la - to, pas - sus et se -

75

m.s. m.d. m.s. m.s. m.d.

Allegro ♩ = 112

82 *f*

pul - tus est. Et re-sur-re - xit ter - ti - a di - e se - cun - dum scri -

pul - tus, se - pul - tus est. Ex re-sur-re - xit ter - ti - a di - e se - cun - dum scri -

8 pul - tus est. Et re-sur-re - xit ter - ti - a di - e se - cun - dum scri -

pul - tus est. Et re-sur-re - xit ter - ti - a di - e se - cun - dum scri -

82 *f*

89

ptu - ras: et a scen - dit in coe - lum; se - det ad de - xte - ram Pa - tris: et i - te - rum ven -

ptu - ras: et a scen - dit in coe - lum; se - det ad de - xte - ram Pa - tris: et i - te - rum ven -

ptu - ras: et a scen - dit in coe - lum; se - det ad de - xte - ram Pa - tris: et i - te - rum ven -

ptu - ras: et a scen - dit in coe - lum; se - det ad de - xte - ram Pa - tris: et i - te - rum ven -

95

tu - rus est cum glo - ri - a ju - di - ca - re vi - vos et mor - tu - os: cu - jus

tu - rus est cum glo - ri - a ju - di - ca - re vi - vos et mor - tu - os: cu - jus

tu - rus est cum glo - ri - a ju - di - ca - re vi - vos et mor - tu - os: cu - jus

tu - rus est cum glo - ri - a ju - di - ca - re vi - vos et mor - tu - os: cu - jus

100 *mf*

re-gni non e - rit fi - nis. Et in Spi - ri - tum San - ctum Do - mi - num et vi - vi - fi - can - tem, qui ex

mf

re-gni non e - rit fi - nis. Et in Spi - ri - tum San - ctum Do - mi - num et vi - vi - fi - can - tem, qui ex

mf

8 re-gni non e - rit fi - nis. Et in Spi - ri - tum San - ctum Do - mi - num et vi - vi - fi - can - tem, qui ex

mf

100

re-gni non e - rit fi - nis. Et in Spi - ri - tum San - ctum Do - mi - num et vi - vi - fi - can - tem, qui ex

106 *f*

Pa - tre, qui ex Pa - tre Fi - li - o - que pro - ce - dit, qui cum Pa - tre et Fi - li - o

f

Pa - tre, qui ex Pa - tre Fi - li - o - que pro - ce - dit, qui cum Pa - tre et Fi - li - o

f

8 Pa - tre, qui ex Pa - tre Fi - li - o - que pro - ce - dit, qui cum Pa - tre et Fi - li - o

f

Pa - tre, qui ex Pa - tre Fi - li - o - que pro - ce - dit, qui cum Pa - tre et Fi - li - o

106 *f*

112

si-mul a-do-ra-tur et con glo-ri-fi-ca-tur: qui lo-cu-tus est per Pro-phe-tas; et

si-mul a-do-ra-tur et con glo-ri-fi-ca-tur: qui lo-cu-tus est per Pro-phe-tas; et

si-mul a-do-ra-tur et con glo-ri-fi-ca-tur: qui lo-cu-tus est per Pro-phe-tas; et

si-mul a-do-ra-tur et con glo-ri-fi-ca-tur: qui lo-cu-tus est per Pro-phe-tas; et

112

118

u-nam San-ctam Ca-tho-li-cam et A-po-sto-li-cam Ec-cle-si-am. Con -

u-nam San-ctam Ca-tho-li-cam et A-po-sto-li-cam Ec-cle-si-am. Con -

u-nam San-ctam Ca-tho-li-cam et A-po-sto-li-cam Ec-cle-si-am. Con -

u-nam San-ctam Ca-tho-li-cam et A-po-sto-li-cam Ec-cle-si-am. Con -

118

123 *f*

fi - te - or u - num bap - ti - sma in re - mis - si - o - nem pec - ca - to - rum, et ex - pe - cto re - sur - re - cti -

8 *f*

fi - te - or u - num bap - ti - sma in re - mis - si - o - nem pec - ca - to - rum, et ex - pe - cto re - sur - re - cti -

123 *f*

fi - te - or u - num bap - ti - sma in re - mis - si - o - nem pec - ca - to - rum, et ex - pe - cto re - sur - re - cti -

128 *f*

o - nem mor - tu - o - rum, et vi - tam ven - tu - ri sa - cu - li. A - men, a - men,

8 *f*

o - nem mor - tu - o - rum, et vi - tam ven - tu - ri sa - cu - li. A - men, a - men,

128 *f*

o - nem mor - tu - o - rum, et vi - tam ven - tu - ri sa - cu - li. A - men, a - men,

133 *ff* *f* *ff*

a - men, a - men, a - men, a - men.

ff *f* *ff*

a - men, a - men, a - men, a - men.

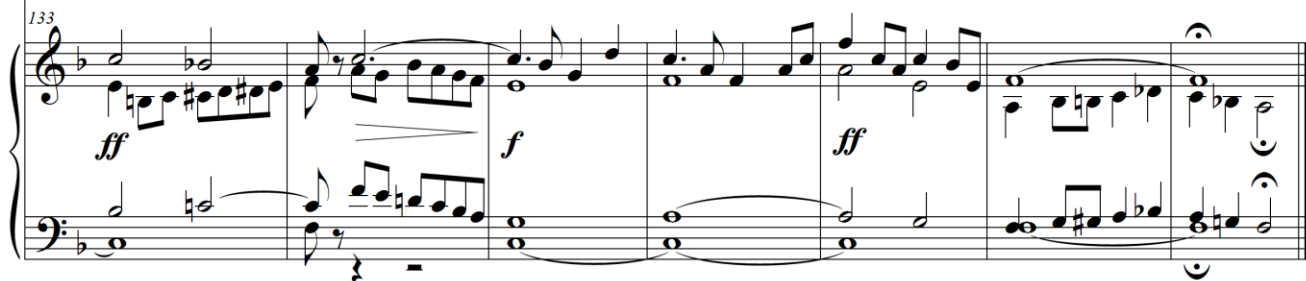
ff *f* *ff*

a - men, a - men, a - men, a - men.

ff *f* *ff*

a - men, a - men, a - men, a - men.

133 *ff* *f* *ff*

Sanctus

Missa. A. Janowicz. Op.5

Andante ♩ = 76

Soprano *f* *mf*
San - ctus, San - ctus, Do - mi-nus, Do - mi-nus De - us, Do - mi - nus

Alto *f* *mf*
San - ctus, San - ctus, San - ctus Do - mi-nus De - us, Do - mi - nus

Tenore *f* *mf*
San - ctus, San - ctus, San - ctus Do - mi-nus De - us, Do - mi - nus

Basso *f* *mf*
San - ctus, San - ctus, San - ctus Do - mi-nus De - us, Do - mi - nus

Organo *f* *mf*

6 *f*
De-us, Do - mi-nus, Do-mi-nus De-us, De-us Sa-ba-oth, San - ctus, San - ctus, Do - mi-nus,

f
De-us, Do - mi-nus, Do-mi-nus De-us Sa - ba-oth, San - ctus, San - ctus, San - ctus

8 *f*
De-us, Do - mi-nus, Do-mi-nus De-us Sa - ba-oth, San - ctus, San - ctus, San - ctus

f
De-us, Do - mi-nus, Do-mi-nus De-us Sa - ba-oth, San - ctus, San - ctus, San - ctus

6 *f*
m.d. m.s. m.d.

12

San-ctus Do - mi - nus, De - us Sa - ba - oth, *f*

Do - mi - nus, De - us Sa - ba - oth, *f*

8 Do - mi - nus, De - us Sa - ba - oth, *f*

Do - mi - nus, De - us Sa - ba - oth, *f*

12

m.s.

f

Allegro ♩ = 108

17 *ff* Sa - ba - oth. *f* Ple - ni sunt coe - li, coe - li et

ff Sa - ba - oth. *f* Ple - ni sunt coe - li, coe - li et

8 *ff* Sa - ba - oth, *dim. et rall.* *f* Sa - ba - oth. Ple - ni sunt coe - li, coe - li et

ff Sa - ba - oth, *dim. et rall.* *f* Sa - ba - oth. Ple - ni sunt coe - li, coe - li et

17 *ff* *mf* *dim. et rall.* *f*

Poco meno mosso

p

22

ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a Tu - a; ple - ni sunt

ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a Tu - a; ple - ni sunt

8 ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a Tu - a; ple - ni sunt

ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a Tu - a; ple - ni sunt

22

p

28

coe - li, coe - li et ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a

coe - li, coe - li et ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a

8 coe - li, coe - li et ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a

coe - li, coe - li et ter - ra glo - ri - a Tu - a, glo - ri - a

28

Tempo I

34 *f* Tu - a. Ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis, ho-

f Tu - a. Ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis, ho-

8 *f* Tu - a. Ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis, ho-

f Tu - a. Ho - san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis, ho-

34 *f* m.d. m.s.

39 *ff* san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis.

ff san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis.

8 *ff* san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis.

ff san - na, ho - san - na, ho - san - na in ex - cel - sis.

39 *ff* m.d. m.s.

Benedictus

Missa. A. Janowicz. Op.5

Andante ♩ = 92

Soprano

Alto

Tenore

Basso

Organo

p

tr

Be-ne - di - ctus, qui ve - nit, qui ve - nit in No-mi - ne

9

Do - mi - ni, qui ve - nit, qui ve - nit in No - mi - ne Do -

9

16

p

Be-ne - di - ctus, qui ve - nit in No - mi - ne Do -

mi - ni, qui ve - nit, qui ve - nit in No - mi - ne

16

24

f

Ho - san - na in ex - cel - sis, ho - san - na in ex - cel

f

mi - ni. Ho - san - na in ex - cel - sis, ho - san - na in ex - cel -

f

Ho - san - na in ex - cel - sis, ho - san - na in ex - cel -

f

Do - mi - ni. Ho - san - na in ex - cel - sis, ho - san - na in ex - cel -

24

33

sis.

sis.

sis.

sis.

8

p

Be-ne-

33

p

41

di - ctus, qui ve - nit, qui ve-nit in No-mi-ne Do - mi - ne, qui ve-nit, qui

8

41

50 *p*

Be-ne - di -

ve - nit in No - mi - ne Do - mi - ni, qui ve -

58

ctus, qui ve - nit in No - mi - ne Do - mi - ni, in No -

nit, qui ve - nit in No-mi-ne, qui ve - nit in No-mi - ne Do-mi-ni, qui

58

65

f

mi - ni, qui ve-nit, qui ve-nit in No-mi-ne Do - mi - ni. Ho - san - na

f

Ho - san - na

f

8 ve - nit, qui ve-nit in No - mi-ne Do - mi - ni. Ho - san - na

f

Ho - san - na

65

74

in ex - cel-sis, ho - san - na in ex - cel - sis.

in ex - cel-sis, ho - san - na in ex - cel - sis.

8 in ex - cel-sis, ho - san - na in ex - cel - sis.

in ex - cel-sis, ho - san - na in ex - cel - sis.

74

Agnus

Missa. A. Janowicz. Op.5

Andante ♩ = 80

p

Soprano

p

Alto

p

Tenore

p

Basso

Organo

p

m.d.

m.d.

m.s.

m.d.

A - gnus De - i, A - gnus De - i, A - gnus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta

A - gnus De - i, A - gnus De - i, A - gnus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta

A - gnus, A - gnus, A - gnus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta

A - gnus, A - gnus, A - gnus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta

m.d.

m.d.

m.s.

m.d.

8

mun - di, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re

mun - di, mi - se - re - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re

8

mun - di, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re

mun - di, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re

8

m.s.

m.d.

m.s.

m.d.

16 *f*

no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re

f

no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re

f

8 no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re,

f

no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi-se-re - re,

16

24 *ff* *p molto rallentando*

no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re no - bis.

ff *p molto rallentando*

no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re no - bis.

ff *p molto rallentando*

8 no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re no - bis.

ff *p molto rallentando*

no - bis, mi - se - re - re, mi - se - re - re, mi - se - re - re no - bis.

24

Allegretto ♩ = 96

33

f Do - na no-bis pa - cem, do - na no-bis pa - cem, *p* do - na no-bis, do - na no-bis,

f Do - na no-bis pa - cem, do - na no-bis pa - cem, *p* do - na no-bis, do - na no-bis,

f Do - na no-bis pa - cem, do - na no-bis pa - cem, *p* do - na no-bis, do - na no-bis,

f Do - na no-bis pa - cem, do - na no-bis pa - cem, *p* do - na no-bis, do - na no-bis,

33

39

f do-na no-bis, do-na no-bis pa-cem, do - na, do -

f do - na no - bis pa-cem, do - na no-bis pa - cem, do - na no-bis

f do - na no - bis pa-cem, do - na no-bis pa - cem, do - na no-bis

f do - na no - bis pa-cem, do - na, do -

39

44

na, do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem,

pa - cem, do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem,

8 pa - cem, do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem,

na, do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem,

49

do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem.

do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem.

8 do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem.

do - na no - bis, do - na no - bis, do - na no - bis pa - cem.

49 *molto rallentando*

Меса, ор. 5 Анджея Яновича (аналітичний етюд)

В композиторському доробку Анджея Яновича твори різних жанрів – опера, пісні, камерні ансамблі, а також латинська меса для хору і органу.

Слово меса (лат. *missa*) вживається в двох значеннях. По-перше, меса – основна літургійна служба в латинському обряді Римо-католицької церкви; по-друге, месою називають композиторський твір, написаний на слова ординарію, тобто молитов, які незмінно співаються щодня. Однак при усталеності тексту музичне оформлення молитов може змінюватися, що дозволяє композиторам створювати все нові й нові їхні музичні втілення.

Серед великих музичних форм саме меса має найбільш давню історію. Вона сформувалась в перші століття від Р. Х. як спів мелодій на літургійні тексти і поступово стала жанром, що існує до нашого часу. Музична меса не завжди пов'язана з богослужінням і може бути концертним твором.

Служба Божа, під час якої виконується музична меса, тобто коли співаються усі частини ординарію повністю, називається «Урочистою» (*Missa solemnis*). Меса, в якій ординарні (або пропріальні – особливі) тексти не розспівуються, називається «Тихою месою» (*Missa lecta*).

Аналізуючи меси, завжди цікаво з'ясовувати, як виник задум твору у автора, а найголовніше – для чого призначав композитор свій твір: для літургії чи для концертного виконання, не пов'язаного з церковною відправою.

На жаль, рукописи А. Яновича не датовані. Тому важко навіть орієнтовно визначити, коли точно створювалися його композиції. Однак факт наявності в музичній спадщині житомирського композитора духовного твору говорить про те, що він був затребуваний, можливо – музикант служив в костьолі в якості органіста. Судячи зі стану рукопису, можна припустити, що ним неодноразово користувалися: про це свідчать сліди пальців, залишені під час численного перегортання сторінок. Не виключено, що написати месу композитору запропонував хтось із духовних осіб. А. Б. Бжостовський називає

імена багатьох ксьондзів, які відігравали значну роль у культурному житті Житомира, – Каспер Боровський, Ігнацій Головінський, Антоній Креховецький, Антоній Круліцький, Кароль Недзялковський. Ймовірно, що в процесі подальших досліджень з'ясується роль та вплив священників на створення духовної музики.

Ще одним чинником, який міг вплинути на задум твору, була реконструкція органу в житомирському кафедральному костьолі св. Софії. Ця подія відбулася в 1857 році. На кошти Станіслава Грабовського органний майстер з Відня, Франц Ульман, удосконалює орган, який був встановлений ще на початку XIX століття. Через сорок років – у 1897 – орган знову ґрунтовно оновлюється всесвітньо відомою органобудівною фірмою «E. F. Walcker & Co., Ludwigsburg». Можливо, наявність доброго інструмента спонукала А. Яновича до створення меси, яку можна було виконати силами житомирських музикантів.

Латинська меса А. Яновича для мішаного хору та органу (фісгармонії) містить традиційні шість частин: *Kyrie*, *Gloria*, *Credo*, *Sanctus*, *Benedictus*, *Agnus Dei*.

В Католицькій церкві *Kyrie* перший за порядком піснеспів меси. Він складається з трьох частин: (1) *Kyrie eleison*, (2) *Christe eleison*, (3) *Kyrie eleison*. Кожна з акламацій має повторюватися тричі (разом 9 акламацій). Це так званий принцип трьох троїстостей, що символізує Святу Трійцю, святість (трійцю трійць) та єдність з дев'ятьма чинами (або хорами) янголів.

Kyrie в месі А. Яновича має іншу будову і являє собою складену двочастинну форму. З перших звуків меси стає зрозумілим, що композитор не має на меті наслідувати мелодику григоріанського співу та його форму, а створює мелодії у відповідності до естетики романтизму.

Gloria являє собою янгольську пісню, яка прозвучала під час поклоніння пастухів. Вона міститься у другому зачалі Євангелія від Луки (Лк 2, 14). З цієї причини *Gloria* в католицькій традиції називають янгольським гімном (*hymnus angelicus*). Повний текст *Gloria* умовно поді-

ляється на три смислові розділи: спів янголів у Вифлеємі (*Gloria in exelsis Deo, Et in terra pax hominibus bonae voluntatis*), хвала Богові (від *Laudamus te*), христологічна частина (від *Domine Filii* до кінця).

Символічне значення *Gloria* – радість з приводу народження Христа. Якщо *Kyrie* являє собою переосмислену дохристиянську акламацію, то *Gloria* – вже суто християнський піснеспів. Глорія відповідає наступному етапу символічної фабули меси – пришествю Спасителя в світ до кожної людини. В Римо-католицькій церкві *Gloria* звучить лише під час недільних та святкових Служб Божих. Вона входить також до складу богослужіння Великого Четверга, коли цей твір виконується у супроводі органу та дзвонів. Після цього музичні інструменти не використовуються аж до богослужіння у надвечір'я Пасхи, коли *Gloria in exelsis Deo* знову звучить у супроводі дзвонів.

Вісімнадцять рядків дозволяють композиторам перетворювати текст *Gloria* на багаточастинний цикл. До прикладу, Й. С. Бах в Месі h-moll поділяє текст *Gloria* на дев'ять частин, Й. Гайдн в Нельсон-месі – на 3 частини. А. Янович – на 7 частин: *Gloria in exelsis Deo*; *Laudamus te*; *Gratias*; *Domine Deus*; *Qui tollis*; *Quoniam tu sanctus*; *Cum Sancto Spiritu*; *Amen*.

Подібно до тексту *Gloria* зміст *Credo* також дозволяє поділ на смислові частини. А. Янович написав музику на слова Нікейського Символу Віри (*Symbolum Nicenum*) і розділив його на 5 смислових частин: перша – *Credo in unum Deum* (*Allegretto*); друга – *Et incarnatus est* (*Adagio*); третя – *Crucifixus* (*Adagio*, фугато); четверта – *Ex resurrexit* (*Allegro*); п'ята – *Amen*.

Sanctus та *Benedictus* традиційно з'єднуються в один піснеспів, вельми цікавий за музичною структурою, що обумовлена текстом, який запозичений з Книги пророка Ісаї (6, 3), і є піснею серафимів, що літали навколо Бога та проголошували «Свят, свят, свят Господь Саваоф, уся земля повна слави Його!» До *Sanctus* приєднується *Benedictus* (текст: Мт 21,9 та Пс 117 (116), 26), в котрому прославляється Ісус Христос: «Осанна Сину Давидовому! Благословений, хто йде у Господнє Ім'я! Осанна на висо-

ті!» В такий спосіб утворюється складена форма з двох піснеспівів:

1. *Sanctus, Sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth.*
2. *Pleni sunt caeli et terra Gloria tua.*
3. *Hosanna in excelsis.*
4. *Benedictus qui venit in nomine Domini.*
5. *Hosanna in excelsis.*

А. Янович замислив *Sanctus* та *Benedictus* окремими піснеспівами, які виконуються один за одним. Однак складена двочастинність як принцип формотворення добре помітна в обох частинах меси.

Завершальною частиною меси є *Agnus Dei* – Агнец Божий – одне з іменувань Ісуса Христа, який прийняв на себе гріхи світу. Слова запозичені у Євангелії від Івана: «Оце Агнец Божий, що бере на Себе гріх світу!» (Ів. 1, 29). Літургичний сенс *Agnus* – смиренне звернення до живих, моління про помилування та дарування миру.

Текст складається з трьох рядків (версів), де перші два однакові, а третій має закінчення *dona nobis pacem* (даруй нам мир):

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Музичні форми, що їх застосовують композитори при створенні музики на цей текст, відзначаються індивідуальними особливостями будови. В месі А. Яновича спостерігаємо складену двочастинну, в якій слова *dona nobis pacem* виведені в окремий розділ.

Музика латинської меси А. Яновича свідчить про значний вплив романтичної естетики, що проявляється в стилістиці мелодики, гармонії музичної форми. Завдання композитора – наблизити літургичну музику до сприйняття його сучасників, тому він прагне не стилізувати середньовічні традиції (як це нерідко роблять композитори тепер), а поглибити молитовні переживання художніми враженнями від напрохуд естетичної, проникливої та піднесеної музики.

Ірина Конопть

А. Янович. Меса, оп. 5
(текстомузична структура)

Текст	Такти
Kyrie eleison	54
Господи, помилуй!	1–16
Христе помилуй!	17–26
Господи помилуй!	27–42
Христе помилуй!	43–54
Gloria	86
Слава во вишніх Богу: і на землі мир людям доброї волі.	1–19
Прославляємо Тебе, благословляємо Тебе,	20–28
поклоняємось Тобі, величаємо Тебе. Подяку Тобі складаємо, бо велика слава Твоя,	29–36
Господи Боже, Царю Небесний. Боже, Отче Всемогутній, Господи,	36–46
Сину Єдинородний, Ісусе Христе, Господи Боже, Агнче Божий, Сину Отця:	
що береш гріхи світу, помилуй нас; прийми благання наші;	47–58
що сидиш праворуч Отця, помилуй нас.	58–64
Бо лише Ти – Святий, лише Ти – Господь, лише Ти – Всевишній, Ісусе Христе,	65–86
зі Святим Духом у славі Бога Отця. Амен.	
Credo	139
Вірую в єдиного Бога: Отця, вседержителя, творця неба й землі:	1–10
і всього видимого і невидимого.	
І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного,	10–27
від Отця родженого перед всіма віками.	27–34
Бога від Бога, Світло від Світла. Бога Істинного від Бога істинного,	35–42
родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем,	43–46
що через нього все сталося.	47–50
Він задля нас людей і нашого ради спасіння: зійшов із небес,	51–58
і воплотився з Духа Святого: і Марії Діви, і стався чоловіком.	59–66
І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата, і страждав, і був похований.	67–85
І воскрес у третій день, згідно з писанням. І вознісся на небо,	86–91
і сидить праворуч Отця. І вдруге прийде зо славою,	92–97
судити живих і мертвих, а його царству не буде кінця.	98–101
І в Духа Святого, Господа, животворящего,	102–109
що від Отця і Сина ісходить,	110–113
що з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, що говорив через пророків.	114–117
В єдину, святу, соборну й апостольську Церкву.	117–121
Ісповідую одне хрещення на відпущення гріхів.	122–126
Очікую воскресіння мертвих: І життя будучого віку.	127–130
Амен.	131–139
Sanctus	44
Свят, свят, свят, Господь Бог Саваот!	1–18
Повні небеса і земля слави Твоєї!	19–34
Осанна во вишніх!	34–44
Benedictus	82
Благословенний, хто іде в ім'я Господнє!	1–25
Осанна во вишніх!	26–38
Благословенний, хто іде в ім'я Господнє!	39–71
Осанна во вишніх!	72–82
Agnus Dei	54
Агнче Божий, що береш гріхи світу, помилуй нас.	1–32
Агнче Божий, що береш гріхи світу, даруй нам мир.	33–54

Фотографії з прем'єри меси Анджея Яновича (вересень 2020 р.)

Хор Ансамблю пісні і танцю «Шльонськ» імені Станіслава Гадини

Керівник: Збігнєв Черняк

Заступник керівника: Томаш Яніковський

Солісти: Ізабела Войташик, Пьотр Копровський, Анна Ольшовська, Пьотр Шолка

Орган: Кшиштоф Анчик – керівник хору Ансамблю пісні і танцю «Шльонськ»

Місце виконання: камерна концертна зала в Палацово-парковому комплексі в Кошчині –
місці базування Ансамблю пісні і танцю «Шльонськ»

Редактор серії	Ельвіра Гілевич
Redaktor serii	Elwira Gilewicz
Музичний редактор серії	Ірина Копоть
Muzyczny redaktor serii	Irena Koróć
Технічний редактор	Володимир Остринський
Techniczny redaktor	Włodzimierz Ostryński
Комп'ютерний набір нот	Людмила Войцехівська
Komputerowy zapis nut	Ludmila Wojciechowska
Макет і дизайн	Тетяна Безверха
Makieta i designe	Tatiana Bezwercha

Видавець
ГО «Житомирська обласна Спілка поляків України»
Wydawca
Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie

Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 4,65.
Тираж 300 прим. Зам. № 333, 2020 р.

Друк ФОП Євенок О. О.
ДК № 3544 від 05.08.2009 р.
м. Житомир, вул. Мала Бердичівська, 17-А
тел: (0412) 42-21-06

